Καταλονία: Τι Κρύβουν πίσω τους οι Σημαίες (Μια Εικασία)

Amador Fernández-Savater*
Δημοσιεύτηκε στο El Diario, μετάφραση: Θοδωρής Καρυώτης

Αγαπητέ Δ.,

Στο μήνυμά σου με ρωτάς «πώς βλέπω, από κοντά, αυτό που συμβαίνει στην Καταλονία». Σίγουρα είμαι λίγο πιο κοντά από εσένα, αλλά δεν νομίζω ότι αυτό με βοηθάει να κατανοήσω με σαφήνεια τι συμβαίνει. Ούτε οι φίλοι μου που ζουν εκεί στην Καταλονία δεν το κατανοούν. Ίσως δεν είναι θέμα απόστασης, αλλά απλά είναι δύσκολο «το ζήτημα» (έτσι το αποκάλεσε ο δημοσιογράφος Guillem Martínez σε μια σειρά από χρονικά που σου συστήνω να διαβάσεις).

Θα μοιραστώ μαζί σου λοιπόν μερικές από τις διαισθήσεις που έχω εγώ εδώ στη Μαδρίτη, έναν τόπο που επηρεάζεται πολύ από την κατάσταση αυτή. Δεν είναι καν υποθέσεις, αλλά απλές εικασίες που δεν θα τολμούσα να εκφράσω δημόσια (επειδή «το ζήτημα» δεν μας επιτρέπει να θέτουμε ερωτήσεις, αλλά μόνο να «παίρνουμε θέση»), αλλά έτσι μεταξύ μας μπορούμε να συνεχίσουμε να σκεφτόμαστε ελεύθερα.

Παρουσιάζω παρακάτω τις εικασίες μου, ελπίζω η ανάγνωσή τους να σε βοηθήσει (εμένα και μόνο που τις έγραψα με βοήθησε). Μην τις παίρνεις πολύ στα σοβαρά (ήδη σε φαντάζομαι να μου λες «κάτι καινούριο μας είπες») και, φυσικά, ψάξε κι άλλες απόψεις, άκου και διάβασε όσα μπορείς περισσότερα.

Δυσαρέσκεια

Συνοψίζω την άποψη μου: έχουμε δεχτεί επιθέσεις στο επίπεδο της οικονομίας, αλλά απαντάμε στο επίπεδο της πολιτικής. Κάτι παρόμοιο είχε ήδη συμβεί μεταξύ του 15Μ, του κινήματος των πλατειών του 2011, και την άνοδο του Podemos. Τι εννοώ:

πιστεύω ότι το σημερινό κίνημα ανεξαρτησίας έχει να κάνει περισσότερο με τη δυσαρέσκεια που γεννά η κρίση και με την απόρριψη του ισπανικού πολιτικού συστήματος παρά με τον καταλανικό εθνικισμό. Αν το δεις από αυτή την οπτική, αλλάζουν όλα.

Είναι σαφές ότι θα έπρεπε να δικαιολογήσω αυτή την υπόθεση με στοιχεία, παρατηρήσεις και γεγονότα. Προς το παρόν θα σου δώσω μόνο τρία ή τέσσερα στοιχεία.

Εκτιμάται ότι το 2010, κατά την Ημέρα της Δυάδας, την εθνική γιορτή της Καταλονίας (μια επέτειο και διαδήλωση που χρησιμεύει ως «βαρόμετρο» της επιρροής του κινήματος καταλανικής ανεξαρτησίας) συγκεντρώθηκαν περίπου 15.000 άνθρωποι· 10.000 συγκεντρώθηκαν το 2011. Ο αριθμός ανέβηκε στο ένα εκατομμύριο το 2012. Με άλλα λόγια, πριν το 2012 τα ζητήματα ταυτότητας δεν κινητοποιούσαν πολύ τον κόσμο στην Καταλονία. Τι συνέβη μεταξύ του 2011 και του 2012; Αυτό που συνέβη ήταν το κίνημα 15M, η πρώτη προσπάθεια οργάνωσης της λαϊκής δυσφορίας ενάντια στην κρίση και τη σκληρή νεοφιλελεύθερη διαχείρισή της (περικοπές κλπ.). **Η κινητήριος δύναμη του κινήματος καταλανικής ανεξαρτησίας από το 2012 είναι η δυσαρέσκεια που γεννά η κρίση και η επιθυμία για μια ουσιαστική αλλαγή.**

Πιστεύω ότι είναι αδύνατο να κατανοήσουμε όσα συμβαίνουν τώρα αν δεν αναφερθούμε στην οικονομική κρίση και στο 15M. Τα κλασικά θέματα του εθνικισμού (γλώσσα, ιστορικές αδικίες, δικαίωμα στην κουλτούρα, κλπ.) υπάρχουν, αλλά στο παρασκήνιο. Στο προσκήνιο του κινήματος αυτού βρίσκεται η απόρριψη του αλαζονικού και αδιάλλακτου ισπανικού πολιτικού συστήματος, που δεν επηρεάζεται από καμία κινητοποίηση και αρνείται οποιαδήποτε μεταρρύθμιση, όση κοινωνική συναίνεση και να έχει αυτή – θυμάμαι εδώ για παράδειγμα τη Λαϊκή Νομοθετική Πρωτοβουλία της Πλατφόρμας Ζημιωμένων από τα Στεγαστικά Δάνεια [Plataforma de Afectados por la Hipoteca, PAH] το 2103 που ζητούσε την αποπληρωμή του δανείου σε είδος, τη διακοπή των εξώσεων και το κοινωνικό ενοίκιο[1].

Ένα πολιτικό σύστημα που κατά τη διάρκεια αυτών των ετών της κρίσης έχει εφαρμόσει αδίστακτα μέτρα λιτότητας που υπαγορεύονται από τις Βρυξέλλες, που έχει αποδειχθεί δομικά διεφθαρμένο –όχι επειδή υπάρχει μια «περιστρεφόμενη πόρτα» μεταξύ της πολιτικής και των επιχειρήσεων, αλλά επειδή ολόκληρο το πολιτικό σύστημα είναι μια περιστρεφόμενη πόρτα– και που έχει καταστείλει σκληρά οποιαδήποτε ειρηνική κινητοποίηση διαμαρτυρίας (με αστυνομική βία, πρόστιμα, τον «νόμο φίμωτρο», κτλ).

Επαναλαμβάνω: φυσικά και το κίνημα ανεξαρτησίας στηρίζεται σε έναν ιστορικό καταλανικό εθνικισμό, αλλά η πρόσφατη άνοδος του οφείλεται κυρίως στη δυσφορία που γεννά η κρίση και στην απόρριψη του ισπανικού πολιτικού συστήματος. Και αυτή η σύγχυση μεταξύ του εθνικού-εδαφικού ζητήματος και του δημοκρατικού ζητήματος («το λένε δημοκρατία και δεν είναι») εξηγεί γιατί τόσο διαφορετικά υποκείμενα έχουν βγει στους δρόμους, κάτι που έγινε ιδιαίτερα αντιληπτό στην κινητοποίηση πολιτικής ανυπακοής της 1ης Οκτωβρίου. Μιλούν ακόμα και για «μη-εθνικιστικό αυτονομισμό». Έτσι αυτοπροσδιορίζονται πολλοί φίλοι μου, οι οποίοι συμμετείχαν στο 15Μ και μέχρι πριν μερικές μέρες ήταν εντελώς ξένοι προς ζητήματα ταυτότητας, αλλά τώρα έχουν ασπαστεί έναν όψιμο αυτονομισμό.

Αποτελεσματικότητα

Και γιατί αυτή η δυσαρέσκεια διοχετεύεται στον στόχο της ανεξαρτησίας και όχι σε τακτικές παρόμοιες με το 15Μ; Προτιμώ να μην το εξηγώ με όρους «χειραγώγησης». Νομίζω ότι πρόκειται περισσότερο για ζήτημα «αποτελεσματικότητας». Πολλοί άνθρωποι βρίσκουν στην ανεξαρτησία μια πιθανή αποτελεσματικότητα όσον αφορά τη ρήξη με το ισπανικό πολιτικό σύστημα, ακόμα κι αν είναι αναγκασμένοι γι’ αυτό να πιούν ένα πικρό ποτήρι (να συμμαχήσουν με αυτούς που μέχρι χθες εφάρμοζαν μέτρα λιτότητας στην Καταλονία). Οι λόγοι που προβάλλονται για την επιλογή αυτού του δρόμου είναι, για παράδειγμα:

- Υπάρχει μια κατεύθυνση, μια στρατηγική. Στο 15Μ υπήρχε μάλλον μια σειρά πρακτικών, τοπικών και τοποθετημένων, αλλά όχι μια σφαιρική στρατηγική στοχοθέτησης.
- Υπάρχει υποστήριξη από την καταλανική πολιτική τάξη. θεωρείται ότι οι πολιτικοί τελικά «κρατούν τα κλειδιά» όσον αφορά κάποιες αλλαγές και ότι είναι αυτοκτονικό να τους γυρίσει κανείς την πλάτη, όπως έκανε το 15Μ με το σύνθημα «δεν μας αντιπροσωπεύουν».
- Υπάρχει μια ιδέα της ανεξαρτησίας ως «αλλαγή χωρίς κόστος», ως μια αλλαγή που δεν απαιτεί σημαντικές αλλαγές στη ζωή μας (όπως αυτές που απαιτούσε το 15Μ) ως μια αλλαγή που σε σημαντικό βαθμό θα έρθει μέσα από την ανάθεση.

Είτε τους συμμεριζόμαστε είτε όχι, όσοι ενδιαφερόμαστε για την κοινωνική αλλαγή θα πρέπει να εξετάσουμε πολύ προσεκτικά και χωρίς περιφρόνηση τους παραπάνω λόγους.

Εμείς και οι Άλλοι

Αλλά φυσικά, τι συμβαίνει όταν η επιθυμία για αλλαγή και ρήξη εκφράζεται με εθνικιστικούς όρους (όσο κι αν αυτό είναι τακτική επιλογή); Μερικά πράγματα τα φαντάζεσαι ήδη, άλλα έχουν να κάνουν με την τοπική ιστορία μας. Το πρώτο πρόβλημα είναι η δημιουργία του «εμείς» και του «οι άλλοι».

Τα εθνικά σύμβολα (παρά τις σύγχρονες θεωρίες περί αυτού) δεν μπορούν να «ανανοηματοδοτηθούν» κατά βούληση, αλλά είναι φορτισμένα με ιστορία, εμπειρίες, συναισθήματα. Ο «καταλανικός λαός» ως υποκείμενο της αλλαγής αφήνει έξω όλους εκείνους που δεν ταυτίζονται μαζί του. Δεν δημιουργείται ένα «εμείς» που ενθαρρύνει την πολυμορφία, αλλά μια ταυτότητα με «άκαμπτα» εξωτερικά όρια.

Στην Καταλονία παραμερίζονται οι μισοί Καταλανοί, οι οποίοι αντιμετωπίζουν μια πιθανή αλλαγή εθνικότητας με φόβο και θυμό. Εκτός της Καταλονίας, η ιδέα της ανεξαρτησίας έχει ελάχιστους υποστηρικτές (για να μην πούμε καθόλου). Στη Μαδρίτη, για

παράδειγμα, βγήκαμε στους δρόμους για να δείξουμε αλληλεγγύη ενάντια στην καταστολή και να ζητήσουμε «διάλογο», αλλά τίποτα περισσότερο. Δεν υπάρχει η αίσθηση ότι μας έγινε κάποια πρόσκληση να συμμετέχουμε σε μια κοινή διαδικασία. **Αυτή η απομόνωση είναι ένας παράγοντας αδυναμίας.**

Το εθνικιστικό πλαίσιο μετατοπίζει το ερώτημα του «τι» προς το ερώτημα του «ποιος»: το πρόβλημα δεν είναι οι τράπεζες ή η τηλεόραση, η αστυνομία ή η ολιγαρχία, αλλά οι τραπεζίτες, τα τηλεοπτικά κανάλια, η αστυνομικοί και οι Ισπανοί ολιγάρχες. Αυτό που είχαμε «από κοινού» –η δυσφορία για την κρίση και η απόρριψη του νεοφιλελευθερισμού– διαλύεται και χάνεται όταν εκφράζεται με εθνικούς όρους.

Ισπανικός Εθνικισμός

Η κατάσταση αυτή έχει αναβιώσει τον «ισπανισμό» σε βαθμό που δεν έχουμε δει εδώ και δεκαετίες: ούτε κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης (σε αντίθεση με ό, τι συμβαίνει στην Ευρώπη), ούτε μετά την επίθεση στα τρένα την 11η Μαρτίου 2004 (αντίθετα με ό,τι συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001) είδαμε τέτοια έξαρση. Ακόμη και σε στιγμές μέγιστης έντασης, όπως ήταν η απαγωγή του δημοτικού συμβούλου του Λαϊκού Κόμματος Miguel Ángel Blanco από τον ETA, δεν επιτρεπόταν στους φασίστες να συμμετάσχουν στη διαδήλωση στη Μαδρίτη (έχω πολύ ζωντανή αυτή τη μνήμη). Τώρα η πρόσοψη της πολυκατοικίας μου, και ολόκληρη η πόλη της Μαδρίτης, είναι γεμάτη ισπανικές σημαίες. Είναι πολύ ανησυχητικό.

Τώρα, μεταξύ μας, δεν πιστεύω ότι αυτές οι σημαίες αντανακλούν ακριβώς μια ενίσχυση του κλασικού ισπανικού εθνικισμού. θέλω να πω, αυτός ο «ισπανισμός» δεν έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο ή στόχευση, βασίζεται μόνο στην απαίτηση «σκληρής αντιμετώπισης» των αυτονομιστών από την κυβέρνηση (αντί για συνεργασία ή «διάλογο») και στα συναισθήματα που γεννά η «κόκκινη» (η ισπανική εθνική ομάδα ποδοσφαίρου, της οποίας οι επιτυχίες τα τελευταία χρόνια οφείλονται παραδόξως στη…

Μπάρτσα του Γουαρδιόλα!)

θέλω να πω ότι σήμερα η ισπανική σημαία κωδικοποιεί δυσκολίες πολύ σύγχρονες: τον φόβο της ζωής σε κρίση και την αντιδραστική επιθυμία για τάξη και σταθερότητα. Αυτό είναι το ουσιαστικό περιεχόμενο του ισπανισμού σήμερα. Δεν υπάρχουν πουθενά τα θρησκευτικά, πολεμικά ή ηρωικά στοιχεία του κλασικού ισπανικού εθνικισμού. **Ο φόβος και η απαίτηση για τάξη και ασφάλεια είναι αυτό που εκφράζεται μέσα από όλες αυτές τις σημαίες, όχι η νοσταλγία μιας αυτοκρατορικής Ισπανίας ή κάτι παρόμοιο.** Έτσι νομίζω.

Reality Check

Αυτές τις μέρες τίποτα δεν είναι όπως φαίνεται. Γι' αυτό η κατάσταση είναι τόσο περίεργη. Δεν υπάρχει ακριβώς καταλανικός εθνικισμός, αλλά μάλλον η απόρριψη του ισπανικού πολιτικού συστήματος. Δεν υπάρχει ακριβώς ισπανικός εθνικισμός, αλλά μάλλον η φοβισμένη επιθυμία για τάξη και κανονικότητα μέσα στην παγκοσμιοποίηση. Δεν υπάρχει ο Φράνκο ενάντια στη δημοκρατία, ούτε καλές ολιγαρχίες, ούτε καμία Ευρώπη (ενδεχομένως) που θα μας σώσει, κτλ. Οι εικόνες της πραγματικότητας έχουν αποσυνδεθεί από την ίδια την πραγματικότητα και παντού υπάρχουν οφθαλμαπάτες, ομοιώματα.

Ωστόσο, μετά την 1η Οκτωβρίου έγινε ένα πολύ σκληρό «reality check» ορισμένων ψευδαισθήσεων του κινήματος καταλανικής ανεξαρτησίας:

- Από τη μια, έχουν αποκαλυφθεί η ποικιλομορφία και ο διχασμός («βαθύς» ή «περιστασιακός»;) της καταλανικής κοινωνίας μέσα από διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις. Δεν υπάρχει «ένας» λαός, αλλά τουλάχιστον δύο. Αυτή η πόλωση τροφοδοτεί την κατασταλτική στρατηγική του Λαϊκού Κόμματος.
- Από την άλλη, αποκαλύφθηκε ότι δεν θα υπάρξει «ανεξαρτησία χωρίς κόστος». Οι εταιρείες και οι τράπεζες μετέφεραν την έδρα τους (ώστε να μην φύγουν από την ΕΕ)

και απειλούν να εγκαταλείψουν οριστικά την Καταλονία. Ξαφνικά εμφανίζεται η «πραγματική εξουσία» και αφήνει να πλανάται στον αέρα μια σημαντική ερώτηση: θα δεχόσασταν να είστε φτωχότεροι προκειμένου να ζήσετε σε μια ανεξάρτητη Καταλονία; Πόσο μακριά πηγαίνει η δέσμευσή σας και η επιθυμία σας;
- Τέλος, αποκαλύφθηκε ότι οι πολιτικοί —οι οποίοι υποτίθεται ότι «κρατούσαν τα κλειδιά» των αλλαγών— κάνουν τους δικούς τους υπολογισμούς (δεν εκπληρώνουν απλά την λαϊκή εντολή) και αυτοσχεδιάζουν με μεγάλη αφέλεια (και ανευθυνότητα;), αναμένοντας μια εξωτερική παρέμβαση από την Ευρώπη για τη σωτηρία.

Σε κάθε περίπτωση, αποκαλύπτεται η αδυναμία και η ανεπάρκεια (όπως συνέβη και με την περίπτωση του Podemos) της ιδέας της κοινωνικής αλλαγής μέσω της «εφόδου στους ουρανούς»· της ιδέας της ριζοσπαστικής κοινωνικής αλλαγής από τα πάνω, ακόμα κι αν στηρίζεται στην κινητοποίηση των από κάτω· της ιδέας της επικής και στιγμιαίας αλλαγής, της απόλυτης επικράτησης πάνω στον εχθρό· της ιδέας ότι αρκεί να διακηρύξουμε την αλλαγή για να πραγματοποιηθεί.

Αδιέξοδο

Και τώρα τι γίνεται; Κανείς δεν μπορεί να πει, κι εγώ ακόμα λιγότερο. Οι πιο αισιόδοξοι φίλοι μου εξακολουθούν να πιστεύουν ότι μπορούν να «υπερχειλίσουν» το κίνημα ανεξαρτητοποίησης: να ριζοσπαστικοποιήσουν το «δικαίωμα στην απόφαση για την ανεξαρτησία» για να φτάσουν στο «δικαίωμα στην απόφαση για όλα» (πλησιάζοντας έτσι σε μια ιδέα δημοκρατίας σαν εκείνη του 15M: καθημερινή δημοκρατία, δημοκρατία της πράξης, πραγματική δημοκρατία)· ή να ριζοσπαστικοποιήσουν τη διαδικασία δειλής συνταγματικής μεταρρύθμισης που φαίνεται να ανοίγει για να εκκινήσουν μια πραγματική «συντακτική διαδικασία» από τα κάτω, όπου θα επαναπροσδιοριστούν οι κανόνες της κοινής ζωής (συμπεριλαμβανομένης της ένωσης ή απόσχισης της Καταλονίας). **Να εγκαταλείψουν μαζί «αυτή» την**

Ισπανία, και όχι γενικά να εγκαταλείψουν την Ισπανία.

Οι πιο απαισιόδοξοι φίλοι μου στέκονται στο περιθώριο αυτής της διαδικασίας, προτιμούν να μην κάνουν θόρυβο, να μην γίνουν αντικείμενο εργαλειοποίησης από λογικές που τους είναι ξένες, λογικές αντίπαλων στρατοπέδων και αφηρημένες διαδικασίες χωρίς σαφή σύνδεση με την υλικότητα της καθημερινής ζωής. Θα δούμε.

Σε κάθε περίπτωση, το κίνημα για την ανεξαρτησία μου φαίνεται αδιέξοδο. Η δυσφορία μας και η επιθυμία μας για αλλαγή απαιτούν νέους χάρτες και εργαλεία, αλλά συνεχίζουμε να χρησιμοποιούμε τα παλιά. Δεχόμαστε μια επίθεση στο οικονομικό πεδίο και απαντούμε στο πολιτικό πεδίο (να πάρουμε την εξουσία, να ιδρύσουμε ένα νέο κράτος), αλλά η πολιτική πλέον δεν έχει την εξουσία.

Όσοι ερχόμαστε από κίνημα των πλατειών, οι υποστηρικτές του Podemos, οι όψιμοι καταλανιστές… όλοι μας πρέπει να σκεφτούμε βαθιά το τι είναι ο νεοφιλελευθερισμός μέσα στον οποίο εκτυλίσσονται οι ζωές μας. Αυτή η εξουσία που δεν κατεβαίνει στις εκλογές αλλά τις κερδίζει όλες, που ελέγχει τους θεσμούς χωρίς να έχει εκλεγεί από κανέναν. Αυτή η εξουσία δεν είναι ακριβώς ένα «πολιτικό καθεστώς», αλλά ένα κοινωνικό σύστημα που διαπερνά ολόκληρη τη ζωή (ένας «κόσμος» λένε κάποιοι). Μια εξουσία που δεν είναι εξωτερική, αλλά την αναπαράγουμε με αμέτρητες χειρονομίες και καθημερινές αποφάσεις (ποια υπηρεσία χρησιμοποιούμε για το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας, σε ποιο σχολείο πάμε τα παιδιά μας, σε ποια τράπεζα βάζουμε τις οικονομίες μας, κτλ.). Μια ανώνυμη και σιωπηλή δύναμη που δεν μπορούμε να «διακρίνουμε» στην απλουστευμένη εκδοχή της πραγματικότητας που κάθε μέρα μας παρέχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με τη χολιγουντιανή δίψα τους για χαρακτήρες, δράμα και δράση (πλέον και οι ειδήσεις έχουν μουσική υπόκρουση).

Πώς αμφισβητείται αυτή η εξουσία, πώς διακόπτεται, πώς διαταράσσεται; Πρέπει να επαναδιατυπώσουμε προσεκτικά την κοινωνική αλλαγή: ως μια αργή και μακροπρόθεσμη αλλαγή, όχι στιγμιαία και επική· ως μια αλλαγή που έχει προεικονιστεί στις

καθημερινές πρακτικές, και όχι ως μια «στιγμή εφόδου»· ως μια αλλαγή που δεν διακηρύσσεται, αλλά οικοδομείται· και όπου οι άλλοι –εκείνοι που δεν είναι σαν εμάς– δεν εξαφανίζονται, αλλά μαθαίνουμε να ζούμε μαζί τους με όρους ισότητας.

Εντάξει, θα σταματήσω εδώ. Πώς σου φαίνεται όλο αυτό το χάος; Θα ήθελα να ακούσω τη γνώμη σου. Ας συνεχίσουμε να σκεφτόμαστε μαζί.

Χαιρετισμούς,
Α.

_____

** Ο Amador Fernández-Savater είναι εκδότης και συγγραφέας. Συμμετέχει ενεργά εδώ και δεκαετίες σε κινήματα βάσης στην Ισπανία (κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης, φοιτητικό, αντιπολεμικό, στεγαστικό, κίνημα των πλατειών). Ζει στη Μαδρίτη.*

Σημείωση:
[1] Στην Ισπανία η νομοθεσία δεν προβλέπει την παραγραφή του στεγαστικού δανείου με την κατάσχεση του ακινήτου. Ο οφειλέτης που δεν μπορεί να εξυπηρετήσει το δάνειο χάνει το σπίτι του και συνεχίζει να οφείλει το ίδιο ποσό. Αυτός ο νόμος είχε τραγικές κοινωνικές συνέπειες μετά την κρίση του 2008, και συνέβαλλε στην άνοδο της Πλατφόρμας Ζημιωμένων από τα Στεγαστικά Δάνεια (PAH) ως δίκτυο αυτοοργάνωσης, αλληλοβοήθειας και αυτοάμυνας των οφειλετών.

Μια Διαφορετική Οπτική για

την Κατανόηση της Καταλανικής Διαμάχης

Θοδωρής Καρυώτης

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, η τοπική κυβέρνηση της Καταλονίας μόλις έχει διακηρύξει την ανεξαρτησία της, ή όπως λένε οι ίδιοι οι καταλανιστές, την «ρεπούμπλικα». Από την πλευρά της η κεντρική κυβέρνηση της Μαδρίτης έχει ενεργοποιήσει το άρθρο 155 του Συντάγματος, καταλύοντας την αυτοκυβέρνηση της περιοχής, καθαιρώντας όλους τους τοπικούς άρχοντες και αναλαμβάνοντας κεντρική διαχείριση όλων των θεσμών μέχρι τις εκλογές που προκηρύχτηκαν για τις 21 Δεκεμβρίου.

Η κατάσταση δείχνει να οδηγείται στην κλιμάκωση: από τη μία, η κεντρική κυβέρνηση έχει αρχίσει ήδη να αναπτύσσει τα σώματα ασφαλείας και να χρησιμοποιεί το ποινικό σύστημα για να επιβάλει το άρθρο 155 – στους 1000 τραυματίες της 1ης Οκτωβρίου έχουν προστεθεί ήδη μια πενηντάδα δικογραφίες με εκατοντάδες κατηγορούμενους, και δύο πολίτες προφυλακισμένοι με την κατηγορία της «ενθάρρυνσης της κινητοποίησης»· από την άλλη, η καταλανική κυβέρνηση φαίνεται αποφασισμένη να προχωρήσει στην «ίδρυση» του ανεξάρτητου κράτους, παρόλο που τυπικά δεν έχει πια καμία εξουσία και το μόνο μέσο που έχει στην διάθεση της είναι η λαϊκή κινητοποίηση.

> *Ελευθεριακοί και αριστεροί ριζοσπάστες παρακολουθούν με αμηχανία τη διαμάχη. Τι έχει συμβεί, αναρωτιέται για παράδειγμα ο αναρχικός Τομάς Ιμπάνιεθ, ώστε κάποια από τα μαχητικότερα τμήματα της κοινωνίας να έχουν περάσει από τον αγώνα ενάντια στην καταλανική άρχουσα τάξη σε συμμαχία μαζί της;*

Προφανώς ο καταλανικός εθνικισμός υποκινείται από την θέληση

των πολιτικών και οικονομικών ελίτ για μεγαλύτερο μερίδιο εξουσίας. Εξίσου προφανές είναι ότι οποιαδήποτε έκκληση για εθνική ενότητα απέναντι στον «εχθρό» έχει ως αποτέλεσμα την εμπλοκή των υποτελών τάξεων στα παιχνίδια εξουσίας των ισχυρών και στην απομάκρυνση από την προοπτική μιας διεθνιστικής χειραφέτησης.

Οπωσδήποτε η λαϊκή κινητοποίηση γύρω από μια εθνική ταυτότητα δεν μπορεί να έχει πραγματικά χειραφετητικά αποτελέσματα, αφού γεννάει ένα "μέσα" και ένα έξω, ένα "εμείς" και ένα "οι άλλοι". Όχι μόνο διαιρεί τις υποτελείς τάξεις με τεχνητές διαχωριστικές γραμμές, αλλά και δεν αφήνει περιθώριο για αμφισημία, αντιπαράθεση ή σύγκρουση μέσα στο «εθνικό μπλοκ»· νομιμοποιεί έτσι και διευκολύνει την εκμετάλλευση των υποτελών τάξεων από τις εθνικές ελίτ.

Όσο προφανείς είναι οι παραπάνω αναλύσεις, άλλο τόσο ανεπαρκείς είναι για την κατανόηση της πραγματικής δυναμικής και προοπτικής του κινήματος ανεξαρτησίας της Καταλονίας, αφού δεν έχουν σαν αφετηρία μια ανάγνωση των πραγματικών διλλημάτων και συνθηκών που αντιμετωπίζουν, τόσο συγχρονικά όσο και διαχρονικά, τα κοινωνικά κινήματα στην Καταλονία. Θα κάνω εδώ μια απόπειρα να προσφέρω 5 «αιρετικές» ιδέες για μια διαφορετική κατανόηση της διαμάχης:

1. Ο καταλανισμός δεν κατευθύνεται από την αστική τάξη

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το κίνημα απόσχισης της Καταλονίας ηγεμονεύεται από επαγγελματίες πολιτικούς, κυνικούς και αδίστακτους, οι οποίοι χρησιμοποιούν την διαμάχη με την Μαδρίτη και τα εθνικό αίσθημα για να στρέψουν την προσοχή μακριά από τις δικές τους ευθύνες για τις πολιτικές αποκλεισμού και υφαρπαγής που εφαρμόζουν.

Ωστόσο, το επιχείρημα ότι το σχέδιο απόσχισης της Καταλονίας είναι απόρροια της δίψας των Καταλανών αστών για περισσότερη

εξουσία δεν επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα: τις τελευταίες δύο εβδομάδες, 1.700 καταλανικές επιχειρήσεις έχουν μεταφέρει την έδρα τους σε άλλες περιοχές. Σύσσωμοι οι εκπρόσωποι των βιομηχανικών, τραπεζικών, χρηματοπιστωτικών ενώσεων έχουν καταδικάσει το σχέδιο ανεξαρτητοποίησης. Η εφημερίδα «La Vanguardia», φωνή των Καταλανών αστών εδώ και έναν αιώνα, τοποθετείται ανοιχτά κατά της διαδικασίας.

Οι Καταλανοί βιομήχανοι και τραπεζίτες καμία ανάγκη δεν έχουν να «ταράξουν τα νερά» των επικερδών τους δραστηριοτήτων· αισθάνονται την απειλή της απώλειας της κοινής αγοράς της ΕΕ –αφού δεν νοείται η αναγνώριση μιας ανεξάρτητης Καταλονίας στο πλαίσιο της υπάρχουσας ΕΕ– αλλά και ενός πιθανού μποϊκοτάζ άλλων ισπανικών περιοχών στα καταλανικά προϊόντα, μια συχνή τακτική πίεσης των Ισπανών εθνικιστών.

Ενώ δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο καταλανικός εθνικισμός έχει καλλιεργηθεί τις τελευταίες δεκαετίες από τα μέσα ενημέρωσης και συγκεκριμένες κυβερνητικές πολιτικές, δεν κρύβεται το καταλανικό μεγάλο κεφάλαιο πίσω από αυτές τις προσπάθειες. Ο καταλανισμός αποτελεί μάλλον πολυσυλλεκτικό κίνημα στο οποίο συγκλίνουν τρία –τουλάχιστον– εθνικιστικά ρεύματα:

- Ένας ιστορικός, πολιτιστικός, συντηρητικός εθνικισμός που θρηνεί τους αιώνες καταπίεσης της καταλανικής κουλτούρας από τους Ισπανούς, θυμάται με οργή τις απόπειρες του Φράνκο να εξαφανίσει την καταλανική γλώσσα και να εξισπανίσει τον πληθυσμό, και εξυμνεί την καταλανική κουλτούρα, λογοτεχνία και παράδοση.
- Ένας φιλελεύθερος, μικροαστικός, φιλοευρωπαϊκός εθνικισμός, που ασφυκτιά μέσα στο ισπανικό βασίλειο και αγανακτεί με την διεφθαρμένη, θρησκόληπτη και σκοταδιστική μεταφρανκική δεξιά που κυβερνά στη Μαδρίτη. Η καταλανική μεσαία τάξη κοιτάει προς την Ευρώπη και θεωρεί το ισπανικό κράτος ανάχωμα στις επιδιώξεις και προσδοκίες της.
- Ένας ρομαντικός, λαϊκός, συλλογικός εθνικισμός, που προσπαθεί να διασώσει τις παραδόσεις αγώνα, αυτάρκειας

και αυτοδιάθεσης της καταλανικής υπαίθρου και των λαϊκών στρωμάτων.

2. Ο καταλανισμός περιλαμβάνει τμήματα με αντικαπιταλιστικές πρακτικές και αιτήματα

Αυτό το τελευταίο ρεύμα αξίζει να το εξετάσουμε πιο διεξοδικά, ιδιαίτερα μέσα από την πολιτική του έκφραση, την CUP (Υποψηφιότητα Λαϊκής Ενότητας), ένα ακροαριστερό κόμμα που αποτελεί «ρυθμιστή» της αποσχιστικής διαδικασίας, αφού οι 10 ψήφοι του στο τοπικό κοινοβούλιο είναι αυτές που μέχρι σήμερα έχουν δώσει την πλειοψηφία στο κυβερνητικό μπλοκ.

Η CUP ξεκίνησε στην καταλανική ύπαιθρο ως δημοτιστικό σχήμα, συμμαχία κοινωνικών κινημάτων, αντιφασιστών, φεμινιστών, καταληψιών με σαφή «καταλανιστικό» χαρακτήρα. Στις δημοτικές εκλογές του 2003, του 2007 και του 2011, εδραίωσε την παρουσία της στους –μικρούς κυρίως– καταλανικούς δήμους, με ένα ριζοσπαστικό πρόγραμμα που περιλάμβανε συνελευσιακές πρακτικές και τακτική εναλλαγή των μελών στις θέσεις εξουσίας. Πολιτικός ορίζοντας της οργάνωσης είναι η συνομοσπονδία δήμων με την εξουσία να πηγάζει από τη βάση μέσω ανακλητών εκπροσώπων, σε ένα αντιφατικό μείγμα με την κρατικοποίηση και τον κεντρικό σχεδιασμό της οικονομίας.

Το 2012 το κόμμα έκανε διστακτικά το βήμα προς τις τοπικές βουλευτικές εκλογές, κερδίζοντας 3 από τις 135 έδρες· χρησιμοποίησε την επιρροή αυτή όχι με την «σοβαρότητα» ενός κόμματος που αποβλέπει στην εξουσία, αλλά «εμπρηστικά», παίρνοντας πρωταγωνιστικό ρόλο σε θεαματικές αντιπαραθέσεις με τη κυβέρνηση μέσα και έξω από το κοινοβούλιο.

Ο ρόλος αυτός του εμπρηστή γέννησε μεγάλες αντιφάσεις στην CUP όταν η κοινοβουλευτική της επιρροή αυξήθηκε το 2015 και κλήθηκε να αποφασίσει αν θα δώσει στήριξη στο συνασπισμό της δεξιάς και της κεντροαριστεράς του καταλανισμού, τη συμμαχία

«Μαζί για το Ναι» (Junts pel Si) με σκοπό τη διεξαγωγή δεσμευτικού δημοψηφίσματος για την ανεξαρτητοποίηση της Καταλονίας. Η εσωτερική διαβούλευση ήταν μακρά, επίπονη και διχαστική για το κόμμα. Η πρώτη γενική συνέλευση έληξε με ισοπαλία 1.515 ψήφων υπέρ της στήριξης και 1.515 κατά. Το αδιέξοδο ξεπεράστηκε μετά από μια συμβολική «νίκη» της CUP, που, με αντάλλαγμα τη στήριξη στον κυβερνητικό συνασπισμό, εξανάγκασε την καταλανική δεξιά να αντικαταστήσει τον παραδοσιακό χαρισματικό ηγέτη της Αρτούρ Μας με τον υποτιθέμενα «μετριοπαθή» Κάρλας Πουτζντεμόν.

Φυσικά η κατακραυγή για αυτή τη μεταστροφή του κόμματος ήταν μαζική. Φωτογραφίες των στελεχών της CUP εναγκαλισμένων με μισητές φιγούρες του καταλανικού πολιτικού κατεστημένου έκαναν τον γύρο των κινηματικών και θεσμικών μέσων ενημέρωσης. Πριν αποδώσουμε την «κωλοτούμπα» σε εθνικιστικές αυταπάτες ή στην εξουσία που διαφθείρει ακόμα και τους πιο ειλικρινείς ριζοσπάστες, ας δούμε με ποιο τρόπο νοηματοδοτούν οι ίδιοι την τακτική τους. Σε συνέντευξη της στη «Βαβυλωνία» (Τεύχος 17, Ιανουάριος 2015) η νυν κοινοβουλευτική εκπρόσωπος της CUP Άνα Γκαμπριέλ διασαφηνίζει: «θεωρούμε την ιδιότητα αυτή [του καταλανού/ής] σαν μια συλλογική ταυτότητα αντίστασης. Συνδέεται στενά με τον αγώνα που έδωσε ο καταλανικός λαός, συγκεκριμένα η εργατική τάξη και οι αγρότες – που αποτελούν και την πλειοψηφία της χώρας. Είμαστε λοιπόν υπέρ της ανεξαρτησίας γιατί για εμάς είναι ένα εργαλείο για να ανατρέψουμε την υπάρχουσα κοινωνική κατάσταση. Είναι ένας ακόμα τρόπος για να μπορούμε να αποφασίζουμε για όλους τους τομείς της κοινωνίας καθώς και για τη μορφή οργάνωσής της, χωρίς να περιοριζόμαστε μόνο στα οικονομικά.»

Στο πλαίσιο της ρεαλπολιτίκ, η CUP προφανώς δεν υποστηρίζει ότι η καταλανική ανεξαρτησία από μόνη της θα φέρει την αναδιανομή, την δικαιοσύνη, την λαϊκή αυτοδιάθεση, το τέλος της εκμετάλλευσης. Υποστηρίζει όμως ότι, απελευθερωμένοι από τα ολοκληρωτικά κατάλοιπα του ισπανικού κράτους, και έχοντας κερδίσει την αυτοδιάθεση μέσα από έναν μαζικό λαϊκό αγώνα

ενάντια στις επιθυμίες της καταλανικής αστικής τάξης, όσοι και όσες πρεσβεύουν τις παραπάνω ιδέες θα βρεθούν σε έναν ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων σε μια ανεξάρτητη Καταλονία.

Η CUP δεν είναι το μόνο τμήμα του καταλανισμού που έχει αντικαπιταλιστικό προσανατολισμό. Πολλά κινήματα με ελευθεριακή προέλευση αυτοπροσδιορίζονται ως «αυτονομιστές αλλά αντικρατιστές» και επιχειρούν να δώσουν ένα διαφορετικό νόημα στην ιδέα της ανεξαρτησίας. Αυτές τις ιδέες προωθούν, αγωνιστές και κινήματα που προέρχονται από το 15M (το κίνημα των πλατειών) ή άλλα που εντάσσονται στον Καταλανικό Ολοκληρωμένο Συνεταιρισμό (CIC), ένα εκτεταμένο δίκτυο συλλογικοτήτων που πειραματίζονται με μια μετακαπιταλιστική οικονομία –αν και ο CIC, όντας ένα πολυσυλλεκτικό δίκτυο, δεν έχει κάποια κεντρική «γραμμή» υπέρ ή κατά της ανεξαρτησίας.

Πιθανώς μοιάζει με αφελή βολονταρισμό η ευχή της Γκαμπριέλ από την ίδια συνέντευξη: «Μακάρι να δημιουργήσουμε καινούργιες μορφές που να ξεφεύγουν από το κλασσικό μοντέλο του κράτους όπως το γνωρίζουμε, δηλαδή καταπιεστικό και συγκεντρωτικό. Μακάρι λοιπόν στον αγώνα για να δημιουργήσουμε ένα κράτος να δημιουργήσουμε κάτι που δεν μοιάζει καθόλου με κράτος.» Ανεξάρτητα από το αν θεωρούμε την τακτική τους εύστοχη ή άστοχη, η CUP και κάποιες οργανώσεις που προέρχονται από την ελευθεριακή παράδοση βλέπουν την ανεξαρτησία ως μια διαδικασία που θα ανοίξει νέα πεδία αγώνα. Θα ήταν λάθος από την άνεση του πληκτρολογίου μας να θεωρήσουμε αυτή την προσπάθεια εκ των προτέρων καταδικασμένη στην αποτυχία.

3. Ο καταλανισμός μάχεται ενάντια στο βαθύ κράτος της ισπανικής μεταπολίτευσης

Δεν είναι τυχαίο ότι ο καταλανισμός αποκτά τέτοια δυναμική σήμερα, μετά από 6 χρόνια παραμονής του Λαϊκού Κόμματος (Partido Popular) στην κεντρική κυβέρνηση. Η πολιτική στην Ισπανία υπήρξε πάντα μια διελκυστίνδα ανάμεσα στη Μαδρίτη και

τις περιοχές που θεωρεί “υποτελείς”, με την απειλή της βίας πάντα να υποβόσκει. Η σαρανταετής δικτατορία του Φράνκο, η οποία επέβαλε αιμοσταγείς πολιτικές εκκαθάρισης και ομογενοποίησης, δεν έληξε με κάποια μαζική λαϊκή κινητοποίηση, αλλά με το θάνατο του ίδιου του δικτάτορα το 1975. Η «μεταπολίτευση» (transición) σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε από το ίδιο το καθεστώς, με σκοπό να συνδυαστούν τα πλεονεκτήματα της μετάβασης στη δημοκρατία –ιδιαίτερα η πρόσβαση στο ΝΑΤΟ και στην εν τη γενέσει Ευρωπαϊκή Ένωση– με τη συνέχεια της πολιτικής και οικονομικής κυριαρχίας των ίδιων ελίτ και την ατιμωρησία των εγκλημάτων της δικτατορίας. Χαρακτηριστικά, ο Μανουέλ Φράγα, υπουργός του Φράνκο, πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση του Συντάγματος του 1978 και αμέσως μετά ίδρυσε το Λαϊκό Κόμμα, το οποίο εναλλάσσεται από τότε στην εξουσία με το κεντροαριστερό PSOE – παρέμεινε, μάλιστα, επίτιμος πρόεδρος του κόμματος μέχρι τον θάνατό του το 2012.

Ο αντικαταλανισμός και ο αντιβασκισμός βρίσκονται στην καρδιά του πολιτικού συστήματος, σε μια χώρα όπου οι οικονομικές, γραφειοκρατικές, μιντιακές και πολιτικές ελίτ είναι «κληρονομικές» και σχεδόν απαράλλακτες από την εποχή του Φράνκο, και ο θεσμός της μοναρχίας αποτελεί «εγγυητή» της διαιώνισης τους στην εξουσία. Η απειλή του κατακερματισμού της χώρας είναι αυτό που δίνει δύναμη και λόγο ύπαρξης στην ισπανική δεξιά, με τον ίδιο τρόπο που παλιότερα δικαιολόγησε 40 χρόνια δικτατορίας. Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι αν οι Καταλανοί και οι Βάσκοι αυτονομιστές δεν υπήρχαν, ο Ραχόι θα έπρεπε να τους εφεύρει.

Πράγματι, η άνοδος των περιφερειακών εθνικισμών είναι φιλί ζωής για το αποδυναμωμένο Λαϊκό Κόμμα το οποίο, εμπλεκόμενο σε σκάνδαλα διαφθοράς που φτάνουν μέχρι τα ανώτατα κλιμάκια και με μεγάλη φθορά από την μακροχρόνια εφαρμογή πολιτικών λιτότητας, έχει αποξενώσει την εκλογική του βάση και κυβερνά τον τελευταίο χρόνο χωρίς επαρκή πλειοψηφία στο κοινοβούλιο για να μπορεί να νομοθετεί. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι, ενώ ο Ραχόι σκίζει τα ρούχα του σχετικά με τον καταλανικό

αυτονομισμό, ο ίδιος συστηματικά τον υποδαυλίζει, για παράδειγμα όταν καταφεύγει στα ανώτατα δικαστήρια για να ακυρώσει αρμοδιότητες της καταλανικής κυβέρνησης που προβλέπονται στο "εστατούτ", το "καταστατικό" της καταλανικής αυτοκυβέρνησης ή όταν διατάζει την μαζική καταστολή του γενικού πληθυσμού κατά τη διάρκεια του δημοψηφίσματος.

Ο Ραχόι ενδιαφέρεται να συσπειρώσει την αντιδραστική και εθνικιστική βάση του Λαϊκού Κόμματος, και στο βωμό αυτής της πολιτικής επιβίωξης, μια στρατιωτική εισβολή σε ένα κομμάτι της ίδιας του της χώρας που αφήνει πίσω 1000 τραυματίες δεν είναι υψηλό τίμημα. Καλώς ή κακώς, αυτή είναι η Ισπανία από την οποία οι Καταλανοί θέλουν να αποσχιστούν. Ο τρόπος διακυβέρνησης του Ραχόι –που δεν διαφέρει από αυτόν των προκατόχων του στην ισπανική δεξιά, από τον Φράνκο και μετά– είναι ένας από τους σημαντικούς λόγους ανόδου και νομιμοποίησης του κινήματος καταλανικής ανεξαρτησίας τα τελευταία χρόνια.

4. Η ισπανική (ευρύτερη) αριστερά δεν έχει κάτι ουσιαστικό να αντιπροτείνει

Φυσικά όλο το πολιτικό φάσμα της ευρύτερης αριστεράς στην Ισπανία, από τους αναρχοσυνδικαλιστές μέχρι τον συνασπισμό «Ενωμένοι Μπορούμε» (Unidos Podemos) του Ποδέμος με την Ενωμένη Αριστερά αναγνωρίζουν την αντιαυταρχική και αντικαθεστωτική διάσταση του καταλανισμού, ανταπαντούν όμως με αφηρημένα κλισέ περί ενότητας ενάντια στο «καθεστώς του '78» το οποίο θα πρέπει να ανατραπεί από τον ίδιο το λαό. Ιδίως τα κόμματα της αριστεράς επαναλαμβάνουν την έκκληση για τη δημιουργία μιας ομοσπονδιακής, κοσμικής, πολυεθνικής ρεπούμπλικας, δηλαδή δημοκρατίας· ο όρος ρεπούμπλικα στην Ισπανία παραπέμπει στην κατάργηση της μοναρχίας και έχει αναφορές στην «Δεύτερη Ισπανική Δημοκρατία» (Segunda Republica Española), τις κυβερνήσεις της περιόδου του 1931-39, τις οποίες ανέτρεψε τελικά το πραξικόπημα του Φράνκο.

Για να τεθεί, βεβαίως, ζήτημα αναθεώρησης του συντάγματος και πολιτειακής αλλαγής στην Ισπανία πρέπει να εξασφαλιστεί πλειοψηφία 3/5 και στη βουλή και στη γερουσία· όνειρο θερινής νυκτός για μια αριστερά που εκλογικά κινείται γύρω από το 20% και φλερτάρει με το PSOE, τον άλλο πυλώνα του «καθεστώτος του ‘78» για να μπορέσει μελλοντικά να κατακτήσει έστω ένα μικρό κομμάτι εξουσίας. Οι αφηρημένες και γενικόλογες αναφορές στην πολυεθνική ομοσπονδία, συνεπώς, ισοδυναμούν με το «ψηφίστε μας, και ας περιμένουμε να ωριμάσουν οι συνθήκες».

5. Ο καταλανισμός δεν είναι επαναστατικός, ωστόσο αποτελεί ένα προοδευτικό μαζικό κίνημα

Αυτό που είναι πλέον προφανές, και που όλες οι αναλύσεις της αριστεράς και τις αναρχίας, από τις πιο επαναστατικές μέχρι τις πιο μεταρρυθμιστικές, αρνούνται να παραδεχτούν, είναι ότι το κίνημα για την καταλανική ανεξαρτησία είναι η μεγαλύτερη απειλή και πρόκληση που έχει ποτέ αντιμετωπίσει το καθεστώς του ’78. Είναι ένα μαζικό κίνημα ανοιχτά αντιμοναρχικό, αντιαυταρχικό, με κεντρικό αίτημα τον εκδημοκρατισμό και την αυτοδιάθεση και με τακτικές λαϊκής αυτοοργάνωσης και πολιτικής ανυπακοής. Σαφώς, δεν έχει τα ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά που πολλοί θα επιθυμούσαμε και τα οικονομικά του αιτήματα κινούνται μάλλον στο πεδίο του φιλελευθερισμού, ωστόσο θα αποτελούσε πνευματική οκνηρία απλά να του κολλήσουμε την ταμπέλα του εθνικισμού και να θεωρήσουμε ότι ξεμπερδέψαμε μαζί του.

Είναι φυσιολογικό τόσο κούνημα σημαίας εκατέρωθεν να δημιουργεί αποστροφή σε όσους και όσες εμφορούνται από ελευθεριακές ιδέες. Ωστόσο, ιστορικά οι επαναστάτες ποτέ δεν περίμεναν να γεννηθεί εκ του μη όντος το συνειδητοποιημένο μαζικό κίνημα για να συμμετέχουν εκ των υστέρων· αντίθετα συμμετείχαν ενεργά στα μαζικά προοδευτικά κινήματα της εποχής τους με σκοπό να τα ριζοσπαστικοποιήσουν. Η παρακμή της

ευρύτερης αριστεράς στον 21ο αιώνα επιτρέπει στους «επαναστάτες» της εποχής μας να απορρίπτουν τα μαζικά προοδευτικά κινήματα ως διαταξικά, μικροαστικά, ρεφορμιστικά κτλ. και να επιτρέπουν στον εαυτό τους να μένουν μακριά από αυτά· φαινόμενο που παρατηρήθηκε ήδη το 2011 σε σχέση με το κίνημα των πλατειών, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ισπανία.

Πέραν αυτού, τα καταλανικά κινήματα που δρουν μέσα σε ένα τόσο πολωμένο πολιτικό σκηνικό δεν έχουν μόνο την ευθύνη της πράξης, αλλά και την ευθύνη της μη πράξης. Όταν το κράτος καταστέλλει βίαια πολίτες που χρησιμοποιούν τακτικές αυτοοργάνωσης και πολιτικής ανυπακοής με αίτημα την αυτοδιάθεση, όποιος ισχυρίζεται ότι τηρεί «ίσες αποστάσεις» δεν κάνει τίποτε άλλο από το να κρύβεται πίσω από το δάχτυλο του.

Και τώρα τι;

Δεν χρειάζεται να έχει κανείς ιδιαίτερες ενορατικές ικανότητες για να προβλέψει ότι αυτή η απόπειρα δημιουργίας μιας ανεξάρτητης Καταλονίας θα πέσει στο κενό. Με την εφαρμογή του άρθρου 155, οι πολιτικοί ηγέτες της τοπικής κυβέρνησης δεν έχουν καμία τυπική εξουσία, και όλες οι δυνάμεις καταστολής (συμπεριλαμβανόμενης της καταλανικής αστυνομίας, των Μόσος ντ΄Εσκουάντρα) βρίσκονται πλέον στην υπηρεσία της κεντρικής κυβέρνησης. Λαϊκή αντίδραση σίγουρα θα υπάρξει, όπως και βίαιη καταστολή, συλλήψεις, καταδίκες. Σε κάθε περίπτωση, το σχέδιο ανεξαρτησίας δεν τελειώνει εδώ, αφού στις επόμενες εκλογές τα κόμματα του καταλανισμού είναι πιθανόν να διατηρήσουν ή να ενισχύσουν την επιρροή τους, και να εκκινήσουν έτσι εκ νέου την διαδικασία.

Ο καταλανισμός δεν έχει πείσει ότι έχει μια ισχυρή πλειοψηφία και δυναμική μέσα στην καταλανική κοινωνία. Η κοινοβουλευτική του πλειοψηφία είναι οριακή, και στο δημοψήφισμα της 1 Οκτώβρη ψήφισε μόλις 43% των ψηφοφόρων –ένας αριθμός που θα έφτανε στο 46% αν δεν υπήρχε η βίαιη καταστολή. Ωστόσο το ζήτημα δεν

είναι τόσο ποσοτικό όσο ποιοτικό. Ενώ ο καταλανισμός ηγεμονεύεται από οικονομικά συντηρητικές δυνάμεις, περιλαμβάνει τμήματα με πολύ προωθημένα αιτήματα και πρακτικές.

Τα ζητήματα που ανοίγει στο ισπανικό πολιτικό σκηνικό –της **πολιτειακής αλλαγής**, της **αυτοδιάθεσης**, του **εκδημοκρατισμού**– έρχονται να ταρακουνήσουν τα λιμνάζοντα νερά της μεταφρανκικής Ισπανίας. Βεβαίως, όπως κάθε μαζικό κίνημα, ο καταλανισμός περιλαμβάνει μεγάλες και άλυτες αντιφάσεις. Ωστόσο, θα ήταν λάθος να τον κατατάξουμε απλά στην κατηγορία των «εθνικισμών» και να του εφαρμόσουμε μια γενική ανάλυση περί ταξικής και εθνικής ενότητας· αντίθετα, οφείλουμε να τον μελετήσουμε σε όλη την πολυπλοκότητα του, να αναγνωρίσουμε τους περιορισμούς του αλλά και να διερευνήσουμε τα πεδία αγώνα που ανοίγει και τις χειραφετητικές δυνατότητες που προσφέρει.

Δύο κείμενα του Τόμας Ιμπάνιεθ για το ζήτημα της Καταλονίας

Tomás Ibáñez

Αδικαιολόγητες Αμηχανίες

Όταν συμβαίνουν στην Καταλονία αλλαγές τόσο δραστικές, όπως αυτές που έχουν γίνει από την εποχή των μαζικών διαδηλώσεων της 15ης Μαΐου του 2011, δεν μπορεί κανείς να μη νιώθει κάποια αμηχανία.

Τι θα μπορούσε να έχει συμβεί ώστε κάποια από τα μαχητικότερα τμήματα της καταλανικής κοινωνίας να περάσουν από την

«περικύκλωση του κοινοβουλίου» το καλοκαίρι του 2011 στην υπεράσπιση των «καταλανικών θεσμών» τον Σεπτέμβριο του 2017;

Τι θα μπορούσε να έχει συμβεί στα παραπάνω τμήματα ώστε να περάσουν από την αντιμετώπιση της καταλανικής αστυνομίας και των πράξεων ενοχοποίησης που η ίδια επέβαλλε (όπως αυτές απέναντι στους Esther Quintana ή Andrés Benítez) στο να χειροκροτούν τώρα την παρουσία της στους δρόμους και να ανησυχούν μήπως και δεν υφίσταται πλήρη «αστυνομική αυτονομία»;

Τι θα μπορούσε να έχει συμβεί στα παραπάνω τμήματα ώστε να περάσουν από την καταγγελία της καταλανικής κυβέρνησης για τις αντικοινωνικές της πολιτικές στο να ψηφίσουν πρόσφατα τον προϋπολογισμό της;

Αλλά, επίσης, τι έχει συμβεί ώστε συγκεκριμένα τμήματα του αναρχοσυνδικαλισμού να έχουν περάσει από τις διαβεβαιώσεις ότι «οι ελευθερίες ποτέ δεν θα κατακτηθούν ψηφίζοντας» στην υπεράσπιση αυτής της δυνατότητας ψήφου για τους πολίτες;

Ο κατάλογος των ερωτήσεων θα μπορούσε να διευρυνθεί αρκετά. Επίσης, θα μπορούσαν να δοθούν πολλές απαντήσεις στις λιγοστές ερωτήσεις που τέθηκαν παραπάνω.

Πράγματι, μπορεί κανείς να καταφύγει σε παράγοντες όπως η εξάντληση του κύκλου της Μεταπολίτευσης (από το ’78 και μετά), η οικονομική κρίση μαζί με τις αντίστοιχες περικοπές και την επισφάλεια, η μακρόχρονη τοποθέτηση της Δεξιάς στην ισπανική κυβέρνηση μαζί με τις αυταρχικές πολιτικές και τον περιορισμό των ελευθεριών, η σκανδαλώδης διαφθορά του πλειοψηφικού κόμματος κ.λπ.

Ωστόσο, νομίζω ότι θα ήταν αφελές να αποκλείσει κανείς από αυτές τις απαντήσεις την τεράστια έκρηξη των εθνικιστικών συναισθημάτων. Μια έκρηξη στην οποία αναμφίβολα συνέβαλε η ενίσχυση των παραγόντων που μόλις ανέφερα, αλλά που έχει επίσης ενισχυθεί από τις δομές της κυβέρνησης της Καταλονίας, κυρίως μέσω του ελέγχου της στα καταλανικά δημόσια ΜΜΕ.

Τόσα χρόνια επίμονης αναμόχλευσης των εθνικιστικών αντανακλαστικών δεν θα μπορούσαν να μην έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις υποκειμενικότητες.

Η κατεύθυνση της διεύρυνσης της βάσης του κινήματος της ανεξαρτησίας εκ μέρους του καταλανικού εθνικισμού είχε και συνεχίζει να έχει εξαιρετική επιτελική επιτυχία. Ήταν τεράστια η ισχύς του αφηγήματος που βασίστηκε στο «δικαίωμα του αποφασίζειν» στην κάλπη και στην απαίτηση της ελευθερίας του εκλέγειν. Επιπλέον, κατάφερε να αποκρύψει το γεγονός ότι όλα αυτά ήταν μέρος της καμπάνιας της κυβέρνησης για να προωθήσει αυτό το αφήγημα.

Σήμερα η *estelada* (σημαία του καταλανικού εθνικισμού) είναι χωρίς αμφιβολία το συναισθηματικά φορτισμένο σύμβολο κάτω από το οποίο κινητοποιούνται οι μάζες. Και είναι ακριβώς αυτή η πτυχή που δεν πρέπει να υποτιμούν αυτοί που, χωρίς να είναι εθνικιστές, βλέπουν στις κινητοποιήσεις υπέρ του δημοψηφίσματος μια ευκαιρία την οποία οι ελευθεριακοί δεν θα έπρεπε να χάσουν, ώστε να ανοίξουν χώρους δυνατοτήτων –αν όχι επαναστατικών, τουλάχιστον φορέων ισχυρής κοινωνικής αναταραχής– και να ριχτούν στη μάχη που φέρνει αντιμέτωπες τις κυβερνήσεις της Ισπανίας και της Καταλονίας.

Δεν πρέπει να την υποτιμούν. Διότι όταν ένα κίνημα πάλης είναι σε μεγάλο βαθμό εθνικιστικό, και έτσι είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι πιθανότητες μιας απελευθερωτικής αλλαγής είναι απολύτως μηδενικές.

Θα ήθελα να μοιραστώ την αισιοδοξία των συναδέλφων που επιδιώκουν να δημιουργήσουν ρωγμές στην τρέχουσα πραγματικότητα, ώστε να ανοίξουν απελευθερωτικούς δρόμους. Όμως, δεν μπορώ να κλείσω τα μάτια μου στο προφανές: Οι λαϊκές εξεγέρσεις και τα κινήματα των κοινωνικών δικαιωμάτων ποτέ δεν είναι διαταξικά, πάντα βρίσκουν τις κυρίαρχες τάξεις συγκεντρωμένες από τη μια πλευρά του οδοφράγματος.

Οι διαδικασίες του εθνικού αυτοπροσδιορισμού και το παρόν

κίνημα είναι ακριβώς αυτό, πάντα προτάσσουν ένα ισχυρό διαταξικό περιεχόμενο.

Αυτές οι διαδικασίες πάντα συναδελφώνουν τους εκμεταλλευτές και τους εκμεταλλευόμενους με σκοπό την επίτευξη ενός στόχου που ποτέ δεν πρόκειται να είναι το ξεπέρασμα των κοινωνικών ανισοτήτων. Το αποτέλεσμα, το οποίο επιβεβαιώνεται από την Ιστορία, είναι ότι οι διαδικασίες της αυτοδιάθεσης των εθνών πάντα καταλήγουν στην αναπαραγωγή της ταξικής κοινωνίας και στην υποταγή των λαϊκών στρωμάτων, αφού προηγουμένως χρησιμεύσουν ως το κρέας για τα κανόνια σε αυτές τις αναμετρήσεις.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να παλεύουμε ενάντια στους κυρίαρχους εθνικισμούς και ότι δεν πρέπει να προσπαθούμε να τους καταστρέψουμε. Πρέπει όμως να το κάνουμε καταγγέλλοντας συνέχεια τους ανερχόμενους εθνικισμούς αντί να συντασσόμαστε μαζί τους με το πρόσχημα ότι η κοινή πάλη προσφέρει δυνατότητες για ξεπέρασμα των σχεδίων τους ή για να στριμώξει αυτούς οι οποίοι το μόνο που επιδιώκουν είναι η δημιουργία ενός νέου εθνικού κράτους που θα το ελέγχουν.

Ας μην αμφιβάλει κανείς. Αυτοί οι *συνταξιδιώτες* θα είναι οι πρώτοι που θα μας καταστείλουν όταν δεν θα μας χρειάζονται πια. Γι’ αυτό θα πρέπει να έχουμε τον νου μας ώστε να μην είμαστε εμείς που θα τους βγάλουμε τα κάστανα από τη φωτιά.

Τρίτη 26/09/2017

……

Αμηχανίες No 2 (και μερικές βεβαιότητες) την παραμονή της 1ης Οκτώβρη

Παρήλθε ο χρόνος ώστε να δύναμαι να αναπτύξω τους παράγοντες που οδήγησαν στην παρούσα κατάσταση. Μεταξύ αυτών σίγουρα είναι η οργή ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού της Καταλονίας κατά της κυβέρνησης του Λαϊκού Κόμματος (PP), το οποίο προέβη

σε μια σειρά από ξεκάθαρα επιθετικές ενέργειες, αλλά και η συνεχής και παρατεταμένη αναμόχλευση των εθνικιστικών αντανακλαστικών μέσω του αυστηρού ελέγχου των καταλανικών ΜΜΕ από την καταλανική κυβέρνηση, όπως και –ας μην το ξεχνάμε αυτό– η ισχυρή θέληση των πολιτικών και οικονομικών ελίτ της Καταλονίας να αποκτήσουν πρόσβαση σε ένα μεγαλύτερο μερίδιο εξουσίας, στη βάση του ενθουσιασμού τους για την προοπτική του να μετατραπούν σε Κράτος.

Αυτό που απαιτεί η τρέχουσα περίσταση, από μια ελευθεριακή σκοπιά, είναι μάλλον ένας προβληματισμός σχετικά με τις στρατηγικές και τις προσεγγίσεις στις οποίες έχει εισέλθει ένα τμήμα των αναρχικών και των ευρύτερων ελευθεριακών σχηματισμών στους οποίους αυτοί εντάσσονται. Και ομολογώ ότι αυτός ο προβληματισμός μού προκαλεί αυξημένη αμηχανία, αλλά και την ίδια στιγμή με οδηγεί στο να επαναφέρω κάποιες βεβαιότητες που παραμένουν στη μνήμη των ελευθεριακών αγώνων.

Η αμηχανία είναι αναπόφευκτη όταν βλέπουμε ότι σταδιακά μπορεί κανείς να μεταβεί από την προφανή συμπάθεια και τη συμμετοχή σε ένα (πολυ)δημοψήφισμα συνδεδεμένο με το σύνθημα «δικαίωμα στο αποφασίζειν για τα πάντα» (το οποίο παρεμπιπτόντως είχε κατασταλεί από την καταλανική κυβέρνηση το 2014) μέχρι την υποστήριξη ενός (μονο)δημοψηφίσματος που προβλέπει το «δικαίωμα στο αποφασίζειν» εφόσον αυτό εκφράζεται σε εθνικά πλαίσια.

Η αμηχανία είναι αναπόφευκτη όταν παρατηρεί κανείς πως μπορεί αδιόρατα να γίνει η διολίσθηση από το να καλεί κανείς σε κινητοποιήσεις (πράγμα θετικό) στο να καλεί κανείς για προσέλευση στις κάλπες υπέρ της συμμετοχής στο δημοψήφισμα. Ποια είναι η ουσία της ερώτησης και ποιος είναι ο σκοπός; Για να γίνει μια μεγάλη κινητοποίηση κατά της κυβέρνησης και των κατασταλτικών μηχανισμών της ή για να γεμίσουν οι κάλπες; Η δύναμη της κινητοποίησης θα καθοριστεί από τον αριθμό των ψηφοδελτίων στις κάλπες ή από τον πλήθος του κόσμου στους δρόμους και την αποφασιστικότητά του να παλέψει;

Είναι σαφές ότι το νεύρο της λαϊκής διαμαρτυρίας παίρνει σήμερα τη μορφή της υπεράσπισης της κάλπης (το «δικαίωμα στην ψήφο» σε αυτό το δημοψήφισμα και την πραγματική υλοποίηση αυτού του δικαιώματος «ψηφίζοντας»). Όμως, από τη θέση των αναρχικών, είναι άραγε απαραίτητο να καλούν σε προσέλευση στις κάλπες ή ακόμη και να συμμετέχουν στις εκλογικές επιτροπές προς υπεράσπιση του δημοψηφίσματος, με στόχο να συνδεθούν με τη λαϊκή διαμαρτυρία και να προσπαθούν να τη ριζοσπαστικοποιήσουν; Δεν μπορεί κανείς, όμως, να αντιμετωπίσει την καταστολή μαζί με τον κόσμο χωρίς να νομιμοποιήσει το δημοψήφισμα που αντιπαραθέτει τις δύο κυβερνήσεις, καθεμιά εκ των οποίων έχει την υποστήριξη ενός μέρους των πολιτών; Πρέπει κανείς να φωνάζει «θα ψηφίσουμε» αντί για «θα αντισταθούμε» ή «θα νικήσουμε» για να συμμετέχει νομότυπα στην κινητοποίηση;

Η εναλλακτική λύση για όσους δεν θέλουν να υπερασπιστούν τις κάλπες δεν είναι να μην κάνουν τίποτα. Η εναλλακτική λύση δεν προκύπτει από τη σκοπιά του ψευτοδιλήμματος μεταξύ αυτών που θα πάρουν το μέρος των υποστηριχτών του δημοψηφίσματος ή αυτών που θα μείνουν στο περιθώριο της λαϊκής πάλης. Και, φυσικά, η πάλη ενάντια στο κεφάλαιο και το κράτος, ακόμα και αυτή τη στιγμή, είναι απολύτως συμβατή με την άρνηση της συμπόρευσης κάτω από εθνικές σημαίες, όπως αυτή έχει προκηρυχτεί από μια κυβέρνηση, τους βουλευτές της και την αστυνομία της.

«Η Νομιμότητα σκοτώνει», μας θυμίζει ο Santiago López Petit σε ένα ενδιαφέρον κείμενό του («Prendre partit en una situació estranya»). Φυσικά έτσι είναι, αλλά το ίδιο κάνει και η νομιμότητα στην οποία στηρίζεται και ο κύριος αρχιτέκτονας του δημοψηφίσματος, δηλαδή η καταλανική κυβέρνηση. Το να τιναχτεί στον αέρα η ισπανική νομιμότητα είναι κάτι εξαιρετικά πολύτιμο (αν αυτό συμβεί πραγματικά, πέρα από τις ρωγμές που έχουν ήδη γίνει). Ωστόσο, δεν έχει πια την ίδια αξία εάν αυτό γίνεται μέσω της συμμόρφωσης απέναντι σε μια άλλη συγκροτημένη νομιμότητα (όσο και να θέλει κανείς να την καταργήσει στην πορεία, αφού πρώτα την αποδέχτηκε). Δεν θα ήταν πιο συνεπές να

μη συμβάλει στην ισχυροποίησή της άμεσα και να προσπαθήσει να τη σπάσει παραβιάζοντας την προτροπή της για προσέλευση στο «δημοψήφισμά της»;

Φυσικά, είναι αδύνατο να προβλεφθεί η έκβαση του διακυβεύματος της κυβέρνησης της Καταλονίας. Τι μπορεί να συμβεί την Κυριακή και τις επόμενες ημέρες; Ποιος μπορεί να ξέρει; Το προφανές είναι ότι η κυβέρνηση του λαϊκού κόμματος (PP) είναι ήδη πλέον σημαντικά αποδυναμωμένη τόσο στη διεθνή σκηνή, όπως και στην Καταλονία, όσο και σε κομμάτια της ισπανικής κοινής γνώμης στα οποία, ευτυχώς, δεν αρέσουν οι κατασταλτικές ενέργειες. Αυτό που φαίνεται επίσης πιθανό είναι ότι, ανεξάρτητα από την τεταμένη κατάσταση, το βράδυ της Κυριακής και στις 2 Οκτωβρίου και αφού κλειστούν στο κοινοβούλιο οι βουλευτές οπαδοί της ανεξαρτησίας και αφού γίνουν καταλήψεις χώρων στο πνεύμα της ουκρανικής πλατείας του Μεϊντάν (σε μια λιγότερο αιματηρή εκδοχή), θα δημιουργηθούν οι όροι για να ηρεμήσει η κατάσταση, «για να αποκατασταθεί η τάξη» και να γίνει δυνατή η έναρξη κάποιων διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο κυβερνήσεων από τη θέση ισχύος που θα έχει πετύχει η κάθε πλευρά.

Μπορεί να υπάρξει διαπραγμάτευση για την ικανοποίηση των αιτημάτων των συνδικάτων που συγκάλεσαν τη γενική απεργία στις 3 Οκτωβρίου; Δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις γι’ αυτό, διότι το κεντρικό σενάριο δεν είναι ο εργατικός αγώνας ούτε η ταξική πάλη. Εκτός αν έχουμε νεκρούς και η γενική απεργία διαχυθεί. Η είσοδος των CGT και CNT (σ.σ. αναρχοσυνδικαλιστικές συνομοσπονδίες) σε αυτή τη μάχη θα εξυπηρετήσει μόνο το μετερίζι των οπαδών της ανεξαρτησίας και σε καμία περίπτωση αυτό των εργαζομένων.

Εύχομαι να κάνω λάθος. Όμως, δεν πιστεύω ότι κάνω λάθος στην πρόβλεψη ότι θα ενισχυθεί ο ισπανικός εθνικισμός, γεγονός που το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να δώσει φτερά στην άκρα δεξιά αλλά και να εξασφαλίσει μια εκλογική νίκη του Λαϊκού Κόματος (PP), αν το κοινοβούλιο διαλυθεί σύντομα.

Δεν ξέρω αν η προοπτική της ενίσχυσης του καταλανικού

εθνικισμού μπορεί να αποτελέσει μια παρηγοριά για όσους έχουν και την παραμικρή ελευθεριακή ευαισθησία. Αν αυτό αποτελεί μια επιτυχής πρόβλεψη, με όλον τον σεβασμό για τους συναδέλφους που έχουν άλλες αναλύσεις –ομοίως σεβαστές όπως και αυτή που εκφράζεται εδώ–, θα ήταν πασιφανές το σφάλμα που διαπράττεται από συγκεκριμένα τμήματα του αναρχισμού και που βασίζεται σε μια ιδιαίτερα κοντόφθαλμη προοπτική.

Σάββατο 30/09/2017

Από την εφημερίδα της CGT, "Κόκκινο και Μαύρο"

[Catalunya] Perplejidades intempestivas por Tomás Ibañez

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Ισπανία – Καταλονία: Αλήθειες και Ψέμματα (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Εκπομπή Βαβυλωνία 06/10: Παρουσιάζει ο Νίκος Ιωάννου και συζητά με τον Αντώνη Μπρούμα για το Φεστιβάλ των Κοινών. Όλα για όλους 6-7-8 Οκτώβρη στην Καλών Τεχνών.
Συζητάμε επίσης με τον Αλέξανδρο Σχισμένο για τον νέο τύπο εθνικισμού στην Καταλονία και στον υπόλοιπο κόσμο σαν αποτέλεσμα της γενικότερης υποχώρησης της εθνοκρατικής εγκυρότητας και ισχύος.

tracklist:

1) The Dead South – In Hell I'll Be In Good Company
2) Johnny Cash – One
3) Tom Waits – Way Down in the Hole
4) Ben E. King – Stand by Me
5) Chop Suey (System of A Down) Jazz Cover by Robyn Adele Anderson

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα FM για την Αττική, στους 96,5 FM μέσω του Εργατικού Κέντρου Εύβοιας και μέσω του Ράδιο Ένωση 97,3 FM στην Βοιωτία.
Διαδικτυακά στο https://www.ertopen.com/radio.

Καταλανισμός

Νώντας Σκυφτούλης

Ο μαΐστρος του ρομαντισμού (λατρεία της παράδοσης, ανάμνηση της μοναδικότητας, μεγαλείο του παρελθόντος, συναίσθημα ενότητας) διασκόρπισε τον εθνικισμό σε όλη την Ευρώπη ακόμη και στα Βαλκάνια τροφοδοτώντας με τους αντίστοιχους «-ισμούς» όλα τα έθνη. Το να μιλάει ο κάθε λαός τη γλώσσα του και να διαχειρίζεται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, το σύνολο της ζωής του τελικά, δεν θα'ταν πρόβλημα. Άλλο όμως αυτό και άλλο να θέλει να τα επιβάλλει παντού, δηλαδή να κατασκευάσει εθνοκράτος.

Με τη Ζενεραλιδάδ και τον Λιουί Κομπανύς συγκυβερνήσαμε στην Ισπανία το 1936 και κανένας καταλανισμός δεν εμπόδισε τους Καταλανούς της φάλλαγγας Ντουρούτι να πέσουν υπερασπιζόμενοι τους Καστιγιάνους στη Μαδρίτη. Μα είναι απλό. Δεν υπήρχε καταλανισμός εκείνη την περίοδο και αν υπήρχε ήταν προνομιακό νόημα των ανωτέρων τάξεων. Οι εργάτες είχαν τότε το δικό τους νόημα. Ήταν αναρχικοί και σοσιαλιστές και είχαν την εμπειρία του καταλανισμού, του οποίου οι ηγέτες του συμμάχησαν λίγα

χρόνια πριν με τον Ισπανό δικτάτορα Πρίμο Ντε Ριβέρα ενάντια στον κοινό κίνδυνο που ήταν το εργατικό και κοινωνικό κίνημα που απειλούσε τον ισπανικό καπιταλισμό και κρατισμό στο σύνολό του.

Αυτή είναι η ιστορική πραγματικότητα, παντού πανομοιότυπη της κοινοτοπίας του εθνοκρατισμού. Είναι αλήθεια ότι η Καταλονία περνώντας ιστορικά όλες τις φάσεις του φεουδαρχικού κύκλου και είτε σαν κομητεία, είτε σαν πριγκιπάτο, είτε σαν βασίλειο, είτε σαν αποικιοκρατική δύναμη, διατηρούσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός έθνους το οποίο απαιτούσε τη μη-ενσωμάτωση του στο ευρύτερο ισπανικό πλαίσιο και αυτό τις περισσότερες το πετύχαινε, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που συγκροτούσε κρατικές δομές και ήταν μια ανάσα από την ανεξαρτησία.

Πάντα όμως την πορεία προς την ανεξαρτησία ή την αυτονομία, ακόμη και το δικαίωμα στη γλώσσα, ανέκοπταν οι δικτάτορες του Ισπανικού εθνοκρατισμού. Μόνο δικτάτορες και μόνο με δικτατορίες μπορούσε να περάσει ο ισπανικός εθνοκρατισμός και τούτο διότι η Ισπανία και οι συμπαθείς Ίβηρες δέχτηκαν ουκ ολίγες προσμίξεις και αλληλεπιδράσεις μέχρι να κατασταλάξουν να δεχτούν και αυτοί μαζί με πολλούς ευρωπαίους το αίμα και τη γη σαν ενοποιητικούς παράγοντες.

Τι να πούμε για τους Βησιγότθους, τους Άραβες ή για τα τεράστια σύνορα της μεγαλύτερης αποικιακής δύναμης που υπήρξε η Ισπανία; Ποιος Ισπανός μπορεί πράγματι να πιστέψει ότι βρίσκεται σε ένα έθνος με μία γλώσσα, με κοινό νου και με κοινές προοπτικές;

Οι λαοί και τα έθνη της Ισπανίας είναι δομημένα ιστορικά σύνολα που δεν μπορούν να συμβιβαστούν με τις απλουστεύσεις ενός εθνοκράτους. Συνήθως ένας Φράνκο με τη βία και το αίμα επανέφερε την Ισπανία στην καστιλιάνικη κυριαρχία. Το Φρανκικό φασιστικό κράτος κράτησε πολύ αφού φρόντισε να καταστείλει και να ενσωματώσει βίαια όλα τα έθνη της Ισπανίας. Η φασιστική δικτατορία του Φράνκο κράτησε πολύ. Οι αγώνες όμως των λαών της Ισπανίας συνέχιζαν να υποδαυλίζουν το εθνοκράτος συνέχιζαν

να αντιστέκονται και κυρίως, με εκκωφαντικό τρόπο, οι Βάσκοι μεσούσης της δικτατορίας.

Με την πτώση της δικτατορίας ο καταλανισμός προσλαμβάνει διαστάσεις που ποτέ δεν είχε. Γίνεται μαζικό κοινωνικό κίνημα όπου διαπερνά καθολικά σχεδόν και τις κατώτερες τάξεις και πετυχαίνει ένα είδος αυτονομίας με κρατικές δομές.

Στο ζήτημα τώρα της ανεξαρτησίας υπάρχουν ερωτήματα τα οποία λίγο-πολύ είναι απαντημένα από την ιστορία αλλά ας τα ξαναθυμηθούμε…

1. Είναι όρος ύπαρξης για την καταλανική εθνότητα ένα εθνοκράτος όπως στην περίπτωση της Παλαιστίνης ή είναι όρος ύπαρξης ενός καθολικού νοήματος; Αν είναι το δεύτερο υπάρχουν σημαντικότερα νοήματα από την προοπτική ενός ακόμη εθνοκράτους.

2. Ο σεβασμός στην τοπικότητα είναι εκ των ων ουκ άνευ. Όταν μάλιστα η τοπικότητα αναιρεί ή αναιρείται από την ευρύτερη κοινωνία τότε δεν μπορούν να συνυπάρξουν. Εδώ τι ακριβώς αναιρείται; Το κοινωνικο-οικονομικό (γιατί οι εθνικές κατοχυρώσεις ήδη απολαμβάνονται) σύστημα, δηλαδή ο καπιταλισμός; Σίγουρα όχι. Μάλιστα πολλοί λένε ότι η ανεπτυγμένη Καταλονία δεν θέλει να διαμοιράσει τον πλούτο της με τους υπόλοιπους Ισπανούς. Δεν το λέμε εμείς εδώ σαν επιχείρημα, αποτελεί όμως καπιταλιστική αρχή η διαφύλαξη και η αύξηση του πλούτου και μοιραία η Καταλονία θα ακολουθήσει αυτή την αρχή και ας μην είναι στις προσδοκίες της.

3. Όταν μια εθνότητα υψώνει τη σημαία του εθνοκρατισμού δεν συσπειρώνει και αναπαράγει τον ευρύτερο εθνοκρατισμό στο εσωτερικό των κοινωνιών;

Στην περίπτωση της Καταλονίας ο καταλανισμός από το 1934 και μετά είναι σε προοδευτική κατεύθυνση και έρχεται σε σύγκρουση με το πολύ βρώμικο ιστορικά ισπανικό κράτος, το πιο γνωστό αιματοβαμμένο εντός και εκτός της επικράτειας του.

Είμαστε δίπλα και αλληλέγγυοι στην αντίσταση των Καταλανών για περισσότερη αυτονομία αλλά θα λέγαμε «ναι σε όλα» αν αυτή η αυτονομία ανέτρεπε, αντιστρέφοντας ολοκληρωτικά, την προοπτική. Στην περίπτωση συγκρότησης εθνοκράτους ή βασιλείου -που αν επιμένουν κάποτε θα γίνει- δεν μπορούν να καμφθούν οι αντιρρήσεις, υιοθετώντας για όλες τις κοινωνίες την πολεμική προοπτική του εθνοκρατισμού.

Συνέντευξη: Cooperativa Integral Catalana

Συνέντευξη: Αντώνης Μπρούμας

CIC: Θα ξεκινήσω την παρουσίαση της CIC με το κάλεσμα για ολοκληρωμένη επανάσταση [call for integral revolution]. Το κάλεσμα απευθύνεται λοιπόν προς όλους τους φίλους της CIC και τις αντίστοιχες πρωτοβουλίες και αποτελεί έκκληση για μια ολοσχερή επανάσταση, για μια κοινωνική επανάσταση με την έννοια της αλλαγής των κοινωνικών δομών, της αυτοοργάνωσης, ώστε να αλλάξουμε κι εμείς οι ίδιοι ως άτομα και υποκείμενα.

Β: Ποια είναι η σημασία του «integral»;

CIC: Η ιδέα της αναδόμησης της ζωής, της συνολικής κοσμοθεώρησης, της ζωής ως ακέραιου όλου, ώστε οι προσεγγίσεις αυτοοργάνωσης και αναδόμησης να γίνονται με γνώμονα αυτή τη συνολική οπτική.

Β: Με το όραμα να αλλάξει η κοινωνία ως σύνολο και όχι να μείνουμε ως νησίδες;

CIC: Να ανοίξει ο δρόμος ώστε να αλλάξει η κοινωνία και να αναδομηθούν οι κοινότητες ώστε να παράγονται όλα τα αναγκαία

στην κοινότητα.

Β: Πώς κινείται λοιπόν η Cooperativa Integral Catalana προς αυτή την κατεύθυνση της κοινωνικής επανάστασης;

CIC: Η κύρια γραμμή, ένα από τα κύρια σημεία είναι η προώθηση και η διεύρυνση της αυτοδιαχείρισης και της αυτοοργάνωσης, σε δυο επίπεδα: το ένα είναι η δόμηση των κοινών βάσει συνελεύσεων, κοινών ομάδων εργασίας ώστε να αναπτυχθεί αυτό το νέο όραμα για τον κόσμο και οι αντίστοιχες πρακτικές. Οι ομάδες εργασίας υλοποιούν τις στρατηγικές της συνέλευσης και από εκεί χτίζουμε εργαλεία και βέλτιστες πρακτικές για μοίρασμα με όλες τις επιμέρους συλλογικότητες που από κοινού συμβάλλουν σε αυτό το δίκτυο. Το επίπεδο των κοινών λοιπόν, και το επίπεδο των αυτόνομων συλλογικοτήτων που επιλέγουν πώς θέλουν να συσχετίζονται με άλλους, τι θέλουν να αλλάξουν. Όλα τα δίκτυα ωστόσο έχουν την ίδια βάση, τις ίδιες αρχές που μοιραζόμαστε όλοι.



Β: Η CIC Πρόκειται λοιπόν για ένα δίκτυο από κοοπερατίβες που εργάζονται αυτόνομα, αλλά μοιράζονται τις ίδιες αρχές;

CIC: Ναι. Από τη μια έχουμε το πρόβλημα ότι ως συνεταιριστικό μοντέλο είναι απαρχαιωμένο, γιατί είναι συνδεδεμένο με την κρατική νομιμότητα. Υπάρχει λοιπόν ένα όριο. Ωστόσο, η CIC χρησιμοποιεί αυτή τη νομιμοποίηση για να βρει τα νομικά και άλλα εργαλεία που θα βοηθήσουν τα επιμέρους project.

Β: Έχετε ιδρύσει λοιπόν τέσσερις-πέντε κοοπερατίβες νόμιμα ώστε να προσφέρουν υποστήριξη και προστασία σε άλλες, για παράδειγμα ως προς οικονομικές δραστηριότητες. Ποιες είναι οι παραγωγικές δραστηριότητες αυτή τη στιγμή, τι παράγετε;

CIC: Από τη μια έχουμε την παραγωγή των αυτόνομων project, όπως όλων των ειδών υπηρεσίες, γεωργικές εργασίες, δραστηριότητες παραγωγής και αναπαραγωγής. Για παράδειγμα, υπάρχουν project για την εκπαίδευση, π.χ. σχολεία εκτός του συμβατικού συστήματος παιδείας.

Β: Έχετε λοιπόν σχολείο, δασκάλους, μαθητές. Είναι ανοιχτό για τον κόσμο;

CIC: Στο σχολείο συμμετέχουν οικογένειες, παιδιά και οι λεγόμενοι 'συνοδοί', δηλαδή οι καθηγητές, αλλά όχι με την αυστηρή έννοια του όρου.

Β: Είναι σαν κοοπερατίβα, λοιπόν, κοοπερατίβα οικογενειών για να εξασφαλίσουν την εκπαίδευση των παιδιών τους. Τι ηλικίας είναι τα παιδιά;

CIC: Εξαρτάται από το νομικό πλαίσιο. Στην Καταλωνία είναι πιο εύκολο να ιδρύσεις σχολεία για παιδιά έως έξι ετών. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, από την ηλικία 6 έως 12 τα πράγματα είναι νομικά πιο δύσκολα, αλλά υπάρχουν ορισμένες πρωτοβουλίες, αν και λιγότερες. Όσον αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τώρα ξεκινούν οι εμπειρίες.

Β: Έχετε κάποιο άλλο παράδειγμα δραστηριοποίησης;

CIC: Υπάρχουν πολλά μικρότερα επιμέρους projects, όπως υπηρεσίες μετάφρασης, μουσικοί, θεραπευτές. Υπάρχουν μεγαλύτερες ομάδες με περισσότερα άτομα, ενώ άλλοι στρέφονται σε γεωργικές δραστηριότητες. Εγώ μένω με άλλα άτομα σε ένα γεωργικό project.

Β: Μπορείς να περιγράψεις το Ca l'Afou, την έκταση ενός παλιού εργοστασίου που έχει αγοράσει η κοοπερατίβα;

CIC: Το Ca l'Afou ήταν έκτασης γης με παλιά βιομηχανίες υφαντουργίας που εγκαταλείφθηκε πολλά χρόνια πριν. Έτσι, βρήκαμε την ευκαιρία να συστήσουμε μια κολεκτίβα αγοραστών και κάναμε την απαραίτητη συμφωνία με τον ιδιοκτήτη ώστε να το

αγοράσουμε σε βήματα.

Β: Ωστόσο, έχετε ήδη καταλάβει την έκταση.

CIC: Ναι, υπάρχει μια κολεκτίβα που έχει ήδη ξεκινήσει εκεί κάποιες πρωτοβουλίες, όπως για παράδειγμα το εργοστάσιο ζυθοποιίας, ξυλουργείο και μεταλλουργείο.

Β: Ο στόχος είναι η αυτάρκεια, λοιπόν;

CIC: Αυτάρκεια, αλλά με την εσωτερική συνεργασία των κατάλληλων πρωτοβουλιών. Από την άλλη, έχουμε την ιδέα να καταλάβουμε ένα σπίτι, τριάντα διαμερισμάτων, ως μέρος της κολεκτιβοποίησης, τα οποία ο κόσμος θα έχει δικαίωμα χρήσης, αλλά όχι εκμετάλλευσης κερδοσκοπικά. Όχι για ενοίκιο, για παράδειγμα. Πληρώνεις ένα μικρό ποσό και μπορείς για απεριόριστο χρονικό διάστημα να μένεις εκεί, πληρώνοντας αναλογικά τη συνεισφορά σου για τα έξοδα του κτιρίου. Το διαμέρισμα παραμένει στη συνέλευση.

Β: Φτιάξατε λοιπόν ένα ταμείο μέσω της κολεκτίβας και αγοράσατε το σύμπλεγμα.

CIC: Στην πόλη έχουμε το project Roig21, ένα σύμπλεγμα διαμερισμάτων που προς το παρόν νοικιάζουμε, αλλά υπάρχει και η προοπτική να αγοραστεί από την κοινότητα.

Β: Ακολουθεί λοιπόν τη λογική των κοινών, της κοινής συνεύρεσης ανθρώπων για να λύσουν το πρόβλημα της στέγασης. Ζουν και συλλογικά;

CIC: Εδώ υπάρχει το πρόβλημα των διαπροσωπικών σχέσεων και λοιπά. Σε αυτό το διαμέρισμα, υπάρχει η πτυχή των κοινών και της κοινής ζωής, αλλά ο καθένας έχει την ιδιωτική του ζωή. Υπάρχουν χώροι κοινοί και ιδιωτικοί.

Β: Από ό,τι κατάλαβα λοιπόν, υπάρχει η κοοπερατίβα Cooperativa Integral Catalana στην περιοχή της Καταλονίας στην οποία μπορούν να συμμετέχουν άτομα ή ομάδες. Ποιος είναι ο αριθμός των συμμετεχόντων;

CIC: Έχουμε 2000 μέλη που έχουν εταιρική σχέση με την κοοπερατίβα, αλλά και άλλους που συμμετέχουν σε εθελοντική βάση. Υπάρχουν κολεκτίβες αυτοοργάνωσης τοπικά στην περιοχή και κολεκτίβες αυτοοργανωμένες μέσω λαϊκών συνελεύσεων για να γίνονται συγκεκριμένα έργα. Η ίδια ιδέα λοιπόν, η πρακτική ανάπτυξη της αυτοοργάνωσης σε όλη την επικράτεια, από τη μια μέσω των λαϊκών συνελεύσεων και από την άλλη μέσω των αυτόνομων έργων που αναπτύσσονται τοπικά ή παγκόσμια. Κάτι σημαντικό είναι ότι κάθε συνέλευση είναι κυρίαρχη από μόνη της, αυτόνομη από τις υπόλοιπες. Καθεμία επιλέγει πώς θα συσχετιστεί με άλλες συνελεύσεις και άλλα project.

Β: Ποιο είναι το κίνητρο για τη συμμετοχή στην CIC;

CIC: Υπάρχουν διάφοροι λόγοι. Ένας λόγος είναι η ιδεολογία, αλλά υπάρχουν και λόγοι πρακτικής χρησιμότητας ως προς τη συμμετοχή, π.χ. για τη χρήση νομικών, οικονομικών, χρηματοοικονομικών εργαλείων και λοιπά. Για παράδειγμα υπάρχουν ομάδες δικηγόρων που βοηθούν κολεκτίβες καταλήψεις ή άλλες που έχουν οικονομική δραστηριότητα και θέλουν να ενταχθούν στο δίκτυο κοινωνικού νομίσματος. Η οικονομική πτυχή είναι ένα από τα βασικά εργαλεία για τη δόμηση άλλων συστημάτων. Προάγουμε λοιπόν τη μη χρήση των τραπεζικών συστημάτων, τη χρήση του κοινωνικού νομίσματος και τη συμμετοχή σε project που λειτουργούν χωρίς χρήματα. Δεν επιθυμούμε την ‘χρηματοποίηση’ της κοινωνίας. Τα χρήματα χρησιμοποιούνται ως εργαλείο, ως ένα μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Το δικό μας νόμισμα είναι το eco. Υπάρχουν όμως και άλλες τοπικές, συμπληρωματικές πρωτοβουλίες.

Β: Ποιες αρχές βρίσκονται εμφυτευμένες στο κοινωνικό νόμισμα, πέρα από ότι πρόκειται για χρήματα; Πρόκειται για demurrage, για παράδειγμα, χάνει την αξία του με το χρόνο;



CIC: Όχι, πρόκειται για ένα σύστημα που βασίζεται προς το παρόν στην αμοιβαία πίστη. Ένα σύστημα που χρησιμοποιούμε για ανταποδοτικότητα.

Β: Βασίζεται λοιπόν στην εργασία. Οι άνθρωποι λοιπόν που συμμετέχουν σε αυτό το κοινωνικό δίκτυο, συναλλάσσονται με eco κατά την ανταλλαγή υπηρεσιών και αγαθών;

CIC: Ναι, τα οποία με τη σειρά τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλες συνεργαζόμενες κολεκτίβες για την αγορά διάφορων ειδών, όπως ψωμί για παράδειγμα.

Β: Ποια είναι η σχέση με το κράτος;

CIC: Το κοινωνικό νόμισμα είναι εντελώς εκτός συστήματος.

Β: Υπάρχει αντιστοιχία π.χ. ενός eco με ένα ευρώ;

CIC: Προωθούμε την αλλαγή των ευρώ σε eco, αλλά όχι το αντίθετο, γιατί επιθυμούμε μεταστροφή από το κυρίαρχο οικονομικό σύστημα.

Β: Βλέπετε λοιπόν ότι προσελκύονται άνθρωποι από αυτό το σύστημα. Έχει χτιστεί σε ευρεία βάση και συνενώνονται και άλλοι.

CIC: Αυτή τη στιγμή το χρησιμοποιούν πολλοί άνθρωποι, αλλά ο όγκος των δραστηριοτήτων είναι πολύ χαμηλός.

Β: Εννοείς δηλαδή άνθρωποι άνεργοι;

CIC: Όλων των ειδών. Η ιδέα είναι η μετεξέλιξη αυτού του οικονομικού συστήματος ώστε να είναι αυτόνομο από τη μισθωτή εργασία και το κυρίαρχο μοντέλο.

Β: Και πώς διοικείται το δίκτυο; Έχει τρόπους οργάνωσης και θέσμισης; Υπάρχει γενική συνέλευση;

CIC: Ναι, και είναι εντελώς ανοιχτή. Δεν συμμετέχουν όμως όλοι στις κοινές συνελεύσεις. Έχουμε δυο ειδών συνελεύσεις: μονογραφίες, για συζήτηση και καθορισμό στρατηγικών ως προς

συγκεκριμένα ζητήματα, όπως την συνεργατική εργασία, την ανυπακοή, την παιδεία, ή και για οποιοδήποτε άλλο θέμα. Έτσι, συναντόμαστε ένα σαββατοκύριακο το μήνα σε μια τοποθεσία της Καταλονίας. Συναντόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο με τις συλλογικότητες και προβληματιζόμαστε για τα σημαντικά αυτά ζητήματα, αναπτύσσουμε στρατηγικές και δημιουργούμε ομάδες εργασίας για την υλοποίησή τους. Υπάρχει και μια μόνιμη συνέλευση, κάθε δυο εβδομάδες, με ανοιχτή διάταξη, όπου οι επιμέρους ομάδες εργασίες μπορούν να κάνουν προτάσεις για ζητήματα που απαιτούν στρατηγική αντιμετώπιση. Η μόνιμη αυτή συνέλευση γίνεται στη μητροπολική περιοχή της Βαρκελώνης.

Β: Στη γενική συνέλευση αποφασίζετε και σχετικά με τους πόρους της κοοπερατίβας;

CIC: Η κοοπερατίβα έχει ένα κοινό ταμείο με τις συνεισφορές των συμμετεχόντων, συνεισφορές από ομάδες που διεξάγουν οικονομικές δραστηριότητες και συνεισφορές από την οργανωμένη και συλλογική απειθαρχία ως προς την πληρωμή των κρατικών φόρων.

Β: Δεν πληρώνετε φόρους, λοιπόν;

CIC: Όχι. Πληρώνουμε βέβαια το ελάχιστο, αλλά ο στόχος είναι να κατανέμονται οι φόροι στην διαδικασία της αυτοδιαχείρισης και να ενδυναμώνονται οι ομάδες εργασίας και τα κοινά project. Δεν υπάρχει εκτελεστικό συμβούλιο, αλλά συνελεύσεις.

Β: Πώς σε λένε και με ποιο τρόπο συμμετέχεις στο δίκτυο αυτό;

CIC: Το όνομά μου είναι Γκόρκα και κατάγομαι από τη χώρα των Βάσκων. Ήρθα στην Καταλωνία τέσσερα χρόνια πριν και εμπλέκομαι στην κοοπερατίβα εδώ και τριάμισι χρόνια. Συνεισφέρω στο συντονισμό της κοοπερατίβας και βοηθώ τις διάφορες ομάδες εργασίας, ώστε να αναπτύσσονται γραμμές στρατηγικής. Μια από τις ομάδες εργασίας είναι ο ίδιος ο συντονισμός, χωρίς να έχει περισσότερες αρμοδιότητες από τις υπόλοιπες. Ένα τελευταίο που θα ήθελα να προσθέσω είναι ότι ως αποτέλεσμα του κινήματος 15-Μ που ξεκίνησε το 2011 πολλοί άνθρωποι που συντάσσονται με την

αυτοδιαχείριση, ζητούν από την κοοπερατίβα να μοιραστεί μαζί τους την εμπειρία της, ενώ αναπτύσσονται πολλές ανάλογες πρωτοβουλίες στην Ιβηρική χερσόνησο και τη νότια Γαλλία. Επομένως, τώρα αρθρώνουμε αυτόνομες, ολοκληρωμένες κοοπερατίβες και σε άλλα μέρη, αναπτύσσοντας έτσι το δίκτυο.

Β: Χτίζετε λοιπόν ένα διασυνοριακό δίκτυο, λοιπόν.

CIC: Ναι, αλλά για την οικοδόμηση βέλτιστων πρακτικών και την ανταλλαγή εμπειριών. Φέτος διοργανώσαμε μια συνάντηση, στην οποία συμμετείχαν άνθρωποι από πολλές περιοχές.

Β: Ξέρεις το Guifi, το δίκτυο τηλεπικοινωνιών;

CIC: Ναι, έχουμε σχέσεις, αλλά δεν είναι μέρος της κοοπερατίβας. Προωθούμε φυσικά τέτοια αυτόνομες πρωτοβουλίες στην τεχνολογία, συνεργαζόμαστε μαζί τους και φυσικά παρέχουμε βοήθεια όπου απαιτείται. Το κάλεσμα για ολοσχερή επανάσταση λοιπόν έχει γίνει αποδεκτό από όλες τις συλλογικότητες και αυτό για εμάς είναι σημαντικό. Άλλη μια πρωτοβουλία αποτελεί η αυτονομία της Καταλονίας, η οποία δεν προωθείται από την ίδια την CIC, αλλά από συμμαχικές συλλογικότητες. Το μήνυμά μας είναι ότι δεν επιθυμούμε κράτος, αλλά ανεξαρτησία. Η απάντησή μας στο δημοψήφισμα είναι όχι στο κράτος και ναι στην ανεξαρτησία.

Β: Πότε είναι το δημοψήφισμα;

CIC: Στις 9 Νοεμβρίου. Δεν είναι ξεκάθαρο ωστόσο εάν θα συμβεί, ή εάν θα υπάρξουν νέες εκλογές. Αυτό είναι το μανιφέστο μας, και αυτό είναι το κάλεσμα, διαθέσιμο και στο ίντερνετ. Στην ιστοσελίδα της CIC περιλαμβάνονται και όλες οι επαφές και τα σημεία δραστηριοποίησής μας.

Β: Σας ευχαριστώ, χάρηκα για τη γνωριμία.